

عکس: شانا

گام‌های پتروشیمی برای «جهش دوم»

صنایع پتروشیمی ایران نقشی کلیدی در گذر از دوران تحریم‌ها و کسب درآمدهای ارزی داشت

طرح‌های افتتاح شده طی دولت یازدهم

در مقطع زمانی ابتدای تیر ۹۲ تا آخر بهمن ۹۵، طرح تولیدی پلی اتیلن ایلام، PBR/SBR تخت جمشید، پلی اتیلن لرستان، پلی اتیلن مهاباد، آمونیاک واوره شهدای مرودشت، واحد اسید سولفوریک پتروشیمی ارومیه و فاز دوم ایزوسیانات‌های کارون با مجموع ظرفیت ۲/۹ میلیون تن در سال به همراه یک طرح یوتیلیتی فاز ۲ پتروشیمی فجر به بهره‌برداری رسیده‌اند.

طرح‌های اتیلن گلابکول مروارید، فاز دوم الفین یازدهم کاویان، پلی استایرن تخت جمشید پارس عسلویه، پلی استایرن انتخاب نیزبا مجموع ظرفیت ۱/۹ میلیون تن در سال به تولید رسیده و آماده افتتاح رسمی هستند. همچنین ۳ طرح تولیدی پلی اتیلن سبک کردستان، فاز سوم پتروشیمی پردیس و متانول کاوه با مجموع ظرفیت ۴/۴ میلیون تن در سال در مراحل پیش راه‌اندازی قرار دارند. فاز دوم خط لوله اتیلن غرب کشور (قطعه کرمانشاه تا مهاباد و انشعاب کردستان) نیز مورد بهره‌برداری قرار گرفته است.

تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران طی سال‌های گذشته، عملاً روند توسعه و اجرای طرح‌های پتروشیمی به‌کندی گرایید. با این حال در این سال‌ها برنامه‌ریزی‌های به‌تجدید نظر شده‌ای صورت گرفته است. بنابراین با وجود چالش‌های به‌وجود آمده طی سال‌های گذشته، صنایع پتروشیمی ایران نقشی کلیدی در گذر از دوران تحریم‌های ناعادلانه علیه کشور و کسب درآمدهای ارزی در این دوران داشت.

خوشبختانه رویکرد دولت تدبیر و امید موجبات تغییر فضای حاکم بر کسب و کار کشور را دستخوش تغییرات اساسی کرده که طبیعتاً صنعت پتروشیمی ایران نیز از این قاعده مستثنی نبوده است. لغو تحریم‌های بین‌المللی اعمال شده پس از برجام در حوزه‌های فناوری، تأمین مالی، حمل و نقل، بیمه و فروش محصولات در بازارهای بین‌المللی، امید حضور پررنگ‌تر و جدی‌تر ایران در بازارهای از دست رفته به همراه فعالیت در بازارهای جدید را در کنار تسریع روند توسعه صنعت پتروشیمی کشور زنده کرد.

□ **عطیه لباف/** صنایع پتروشیمی، بخشی از صنایع شیمیایی است که فرآورده‌های شیمیایی را از مواد خام حاصل از نفت یا گاز طبیعی تولید می‌کند. امروزه صنایع پتروشیمی نقش اساسی و بنیادی در رفیع نیاز عمومی جامعه به عهده دارد. صنعت پتروشیمی و صنایع پایین دست آن نه تنها به تکمیل زنجیره ارزش و کاهش خام‌فروشی منابع هیدروکربنی کمک می‌کند؛ بلکه در برآورده کردن نیازهای روزمره زندگی صنعتی امروز نقشی کلیدی ایفا می‌نماید. کشور ایران نیز در راستای روند صنعتی شدن و همگام با توسعه جهانی، سرمایه‌گذاری در صنعت پتروشیمی را با هدف فاصله گرفتن از خام‌فروشی نفت و گاز و ایجاد ارزش افزوده بالاتر در زنجیره تولید، در دستور کار خود قرار داده است. با توجه به اینکه صنعت پتروشیمی، صنعتی سرمایه‌بر و دانش‌محور می‌باشد؛ و نیز حیات آن بر محور درآمدهای صادرات و تعاملات بین‌المللی می‌چرخد؛ لذا اعمال تحریم‌های بین‌المللی تأثیرات منفی بسیاری در جایگاه منطقه‌ای و بین‌المللی صنایع پتروشیمی ایران گذاشت. در همین ارتباط با توجه به اعمال

اهم اقدام‌های صورت گرفته در دولت یازدهم در صنعت پتروشیمی

در صدر رشد نسبت به شروع دولت یازدهم	عملکرد واقعی احتمالی پایان سال ۱۳۹۵	عملکرد سال ۱۳۹۱	شرح
۱۱/۷	۶۲/۲	۵۵/۷	ظرفیت نصب شده (میلیون تن) تولید (میلیون تن)
۲۱/۶	۵۰	۴۱/۱	مقدار فروش خالص کل (میلیون تن)
۲۲/۲	۲۷/۵	۲۲/۵	مقدار صادرات (میلیون تن)
۲۹/۱	۲۰/۴	۱۵/۸	ارزش صادرات به قیمت جاری (میلیارد دلار)
(۲۸/۱)*	۸/۷	۱۲/۱	ارزش صادرات به قیمت پایه سال ۱۳۹۰ (میلیارد دلار)
۵۰	۱۸	۱۲	مقدار فروش داخلی کل (میلیون تن)
۱۵/۹	۱۵/۳	۱۳/۲	ارزش فروش داخلی کل به قیمت جاری (میلیارد دلار)
(۴/۳)*	۸/۹	۹/۳	ارزش فروش داخلی کل به قیمت پایه سال ۱۳۹۰ (میلیارد دلار)
۳۸/۹	۱۳/۲	۹/۵	

* کاهش ارزش صادرات با وجود رشد میزان صادرات ناشی از کاهش شدید قیمت‌های جهانی در اثر افت قیمت نفت است.

موضوع سند	سند امضاء شده	کشور	نام شرکت / طرف مقابل
انجام مطالعات جهت اجرای یک طرح پتروشیمی در ایران با مشارکت سرمایه‌گذاران ایرانی (در حال حاضر شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس)	تفاهم‌نامه	فرانسه	توتال
جهت بررسی اجرای واحدهای جداسازی هوا در قالب قرارداد های B.O.T یا B.O.O در ایران و همچنین ارائه دانش فنی با اخذ تسهیلات از بانکهای آلمانی اجرای یک طرح پتروشیمی در ایران با مشارکت سرمایه‌گذاران ایرانی	تفاهم‌نامه	آلمان	لینده
انجام مطالعات به منظور سرمایه‌گذاری مشترک با سرمایه‌گذاران ایرانی جهت اجرای یک مجتمع بزرگ پتروشیمی بزرگ در ایران با ارائه تسهیلات فاینانس (در حال حاضر شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس)	تفاهم‌نامه	آلمان	بی‌ای‌سی‌اف
جهت انجام مطالعات اجرای طرح یوتیلیتی متمرکز پتروشیمی در فاز دوم عسلویه و ارائه تسهیلات فاینانس از بانک JBIC ژاپن	تفاهم‌نامه	ژاپن	میتسوبی
بررسی نحوه همکاری و تأمین تجهیزات و دانش فنی مورد نیاز صنعت پتروشیمی از طریق شرکت‌ها و سازندگان اسپانیایی و تأمین تسهیلات فاینانس از بانکهای اسپانیایی بر اساس Corporate Guarantee	تفاهم‌نامه	اسپانیا	سرکوبه
امکان سنجی پروژه مشترک GTPP در ایران و بر اساس نتایج سرمایه‌گذاری احتمالی	تفاهم‌نامه	ژاپن	سوجیتس
امکان سنجی انجام پروژه مشترک PDH/PP در ایران	تفاهم‌نامه	کره جنوبی	هایسانگ
انجام مطالعات و ارزیابی سرمایه‌گذاری در صنعت پتروشیمی ایران و استفاده از دانش فنی شل جهت توسعه صنعت پتروشیمی (با اولویت GTL)	تفاهم‌نامه	هلند	شل